

268269

МЕЛЕТІЙ КІЧУРА

НА СТАРТІ

ПОЕЗІЇ

ЗАХІДНЯ УКРАЇНА

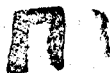
ASOCIO DE LA REVOLUCIAJ VERKISTOJ
„OKCIDENTA UKRAINUJO“

MELETIJ KICURA
SUR LA STARTO
POEZIOJ

KIEVO—1928

СПІЛКА РЕВОЛЮЦІЙНИХ ПИСЬМЕННИКІВ
„ЗАХІДНЯ УКРАЇНА“

МЕЛЕТІЙ КІЧУРА

НА СТАРТІ

ПОЕЗІЇ

Книжка четвєрта

НБ ПНУС

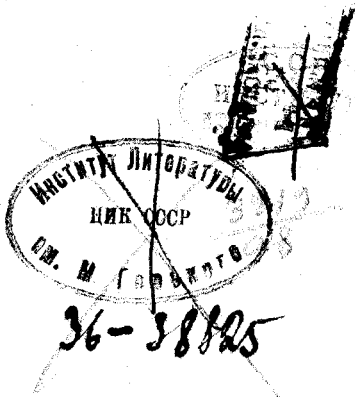

268269

„ЗАХІДНЯ УКРАЇНА“

ГК 1823

Відбито в друкарні „КНИГОСПАКИ“
кількістю 1.100 примірників. Складали:
Богачов, Івачов, Чернінький. Верстав
Шеремет. Друк. Білевич. Зам. ч. 262.
Київський Окрліг ч. 3723. Київ, 1928.

БІБЛІОТЕКА
Ім. М. Гоголя
підприємства літератури
№ 268269

I

В ТИФОЗНИХ, ЗАПЛІСНЯВИХ МУРАХ...

В тифозних, запліснявих мурах,
Заморені—просто шкелет,—
Чекали аж знов на тортурі
Штовхне їх іржавий багнет.

Аж знову гидкої утіхи
Забagne дежурний садист,
Що гаркне на зустріч зі сміхом:
„Ви твердо тримаєте піст!“

Чекали, і тільки що нерви
Затерпнуть, захлянуть у край,
А вже зі скреготом двері
І свердлом у вухо: Ступай!

МІТИНГ.

Падуть слова... огненні маки
Зриває, крутить буйний вітер,
На зморшкуваті, хмурі чола,
Кидають гасла—злото літер.

Між вій—жарини... Як об криси,
Об груди б'є загарне серце,
Бунтарних зваг шалені приски
Чарують, крешуть славні герці.

Важкі набої, динамітні,
Ждуть вибуху в просторій залі...
Падуть слова, горять і гаснуть,
У вікнах—темна даль...

МИ ЗНАЛИ ВСІ

Ми знали всі, що ти прийдеш,
Ми всі тебе чекали,
З-за всіх кордонів, мурів, меж
Тебе ми виглядали.

І ти прийшла під темну ніч,
На випарах іприту,
У вихорах жорстоких січ,
Під зриви екразиту.

І ти прийшла,—о, хвиле хвиль!
Така велична, владна,
Мов вистрілив огненний шпиль
Крізь темінь непроглядну.

На мить немов послипли всі,
Заціпеніли з дива,—
Це ти, у полум'ї, в грозі,
Це час твого жнива?

Ти, втілення орлиних снів,
В чавунному околі?
У блиску схрещених мечів,
На Каїновім полі?

Хвилина... вихор полоснув
Нових огнів габою,
І нас, закованих, розкув,
І ми пішли з тобою.

ЧЕРВОНИЙ СПОЛОХ.

Над чорним лісом смуги багряниць,
Сполох червоний дзвонять мідні дзвони,
На села лине вразний брязк рушниць,
Встають на бій, мов з під землі, загони.

Немає жалю, спочуття, заслони,
І тихі жони (лави лютих львиць)
Зривають, топчуть дротяні запови,
І рвуть голіруч гати з гаківниць.

І гинуть без ваги під музику гармат...
Їх местний розмах буйний, незупинний,
А серце вказує хто ворог, а хто брат.

Народе мій, вулкане вічно чинний!
Страшний твій вибух, як огненна лава,
Пливе твій гвів, грізне завзяття—слава!

ДРАНІ ШИНЕЛІ...

Драні шинелі, ноги в онучах,
Та на багнетах огненні зорі,
Та під лахміттям серця кипучі,
Наче потужні поршні в моторі.

Кінно, чи пішо, день-ніч на фронті,
Полки, бригади й сотні червоні,
Кидають громом за горизонти,
Через кордони тиснуть долоні.

І гордий виклик мечуть під ноги
Всій рабовладній, вельможній зграї,
Топчуть зневажно віків пороги,
Мітять майбуття шляхи безкраї.

І дужим хором чинних вулканів
Розносять каблі й радіо-хвилі
Вість про новітніх, грізних титанів,
Про їхню волю й незламну силу.

ГРАНІТНИЙ П'ЕДЕСТАЛ...

Гранітний п'єдестал—
(З під гільотини труп)—
Чи цар, чи фельдмаршал
Стояв на нім, як слуп.

Відбулось просто так:
Прийшли гулким гуртом,
І, наче сагайдак,
Ужисько з пліч притьмом.

Шпаркий правиці взмах—
І зашморгом аркан
Горлянку міцно стяг,
Аж скреготнув бовван.

Раз, два! (Ще стільки справ!).
І цар, чи фельдмаршал,
Як диня з возу впав—
Під п'єдестал.

ПОЛУМ'Я, ВИБУХИ, СКРЕГІТ...

Полум'я, вибухи, скрегіт...
Рвуться над містом шрапнелі,
Гострий, упевнений регіт
Креше об сквери й панелі.

З острахом глипають штори,
Навстіж поколені брами,
Кроки бентежливо-скорі,—
Зіграні похапцем гами.

В трюмах камінних незримо,
Скільки там склякло, холоне?
Котяться глухо хвилини,
Кануть у прірву бездонну.

Раптом—шаблюки і кріси,
Обрис рухомого плота,—
З жахом шепочуть завіси:
Смерть! Це ворожа піхота!

ПОВАЛИЛИСЬ ТИСЯЧЛІТНІ ТРОНИ...

Повалились тисячлітні трони,
Опустіли горді п'єдестали,
Розійшлися лещата-кордони,
І далекі зблизились причали.

Вколо творчих поривань лаштунки
Пнуться гордо в мовчазні простори,
Зваг бунтарних щедрі подарунки
Скрізь еднають стоязичні хори.

В бурний похід рушили мільйони,
На далекі, легендарні грані,
Під залізні, під електро-дзвони,
На бої, на визвольні—останні...

ЮНИХ, СВІТЛИХ ПІСЕНЬ...

Юних, світлих пісень
Поломінні мотиви, —
Усміхається день,
Хлібом стеляються ниви.

Наче стріли дзвінкі
Випускають в простори,
Мечуть срібні сітки
В кручі синього моря.

А простори ясні—
Думи горді, крилаті,
А безодні жахні,—
Серце болем багате.

НА ЗОРЯНІ ШЛЯХИ!

На зоряні шляхи! Нехай і крячуть круки,
Нехай тривожать сон згадки минулих днів,
Продерся правди світ і в капища ошуки,
Звільняється земля від бога й від чортів.

Без ідолів стоять високі п'єдестали,
Колишня пишність, блиск, гниють на сміт-
никах;

Упали вниз верхи, піднялися підвали,
І дужий грім заляк в мозолястих руках.

На зоряні шляхи! Що сміє нас морочить?
Поперед нас ніким незвіданий простір,
За нами чад і тлінь, жахлива темінь ночі,
Докірні кістяки непомщених офір.

І ЗВІДКИ ЦЕЙ ОГОНЬ...

І звідки цей огонь у серці,
Бажань жорстокий шал:
Змагатися в скаженім герці,
Пливти, мов пінний вал?

Кидатися в бурхливі кручі,
Пронизувать простір,
Засвічувать огні сліпучі
Нових, незнаних зір.

І будувати й будувати
У вихорі повстань,
І на кострах терпінь згорати,
Як добровільна дань.

ПОСЕРЕД ЧАДУ ДИМНИХ СМУГ...

Посеред чаду димних смуг,
Під гул прокльонів і наруг,
Посеред моря крові,
Ми втілюємо казку, міт,
Запалюєм чарівний світ,
Будуєм храм обнови.

Нехай важкий, далекий шлях,
Завзяття крицею в серцях,
І дружні наші лави—
Ідем чергою поколінь,
Крізь непроглядний морок, тлінь,
Ідем на світ з темряви.

Ідем, ідем, за рядом ряд,
І на шляхах офір, утрат,
Росте рядів потуга,
Гартуються серця в боях,
І вже світліє чорний шлях,
Як борозна за плугом.

Можливо, там стоїть десь грань:
Надій, борні, завоювань,
Безсилля мозку й крові,—
Та нам чужий зневіри гніт,
Нам не страшна безодня літ,
Ані стихій окупи!

Г О Л О Д.

На нивах спалених пожаром
Безжалісних, бездушних сонць,
Він роздирає ржавим ралом
Землі порепаної скронь.

З розлогих піль, де Стенька Разін
Залізним вихорем гуляв,
Він на степах безмежних Азій
Повзе, як велетень-удав.

Скрегоче гарбами під Київ,
І далі, далі аж за Збруч;
Його слідом собаки виють,
Ворони рештки рвуть онуч.

Наїжились сумирні села,
Заклякли, зніtilись міста,
Скажена розпач мчить по рейках
На осліп, у незнаний стан.

Ще місяць, тиждень, може днина—
Куріє шлях до цвинтарів,
Та квітне рясно, як калина,
Рахіт в утробі матерів.

МАДАМ АРЛОВА.

Мадам Арлова сидить під хрестом...
Як ниють крижі і ноги...
З бідою п'ять проверстала верстов,
Що-йно третину дороги.

Привітна пристань, привиддя ясне,
В садку, над Десною хутір;
За тухлі яйця беруть там кашне,
Не менше радо, як хутро.

Упадуть очі поклінно на хрест —
Мадам покірно: Ісусе!
За лісом радісний тріль мітральєз,
Чиїсь гартовані пульси.

Мадам Арлова байдужа на все,
Виймає крам свій із клунка,
Старий, облізлий, пустий несесер,
Останок якогось дарунку.

До уст підносить,—сльозини горять
Вогким, затьмареним блиском,
А пам'ять ниже та ниже навгад—
Літ юних пишне намисто.

ЕХ, УКРАЇНО ТИ МОЯ!

Ех, Україно ти моя!
Біжать літа, як коні...
Де ж та шляхетська біла кість,
Розніжені долоні?

Куди поділися вони?
Не їхні вже закони!
Іду собі, так навпростець,
Через поля і гони.

Блиснув огонь і бризла кров,
І ми з тюрем на волю;
Як хочеться вітати всіх,
Обняти всіх до болю.

Он там гамарня грюкотить,
Навкруг топіль колони,
На нерозмежених ланах
Новісінькі Фордзони.

Бескид вдивляється в Дніпро,
Дніпро—в далеке море,
До ніг їм стелеться рядном
Майбуття неозоре.

А може це уяви гра
Такі справляє дива?
О, ні, та-ж вітер до топіль
Так буйно чеше гриву.

Враз-постріл, другий: „Стуй, псякреф!“
Це шляхтич із-за Збруча;
Стоїть, попереду димок,
Як порвана онуча.

Ех, ти, шляхтюро, пек тобі,
Ти ще живеш на світі?
А я гадав, зістались ще:
Париж, Нью-Йорк і Сіті.

У-третє постріл просвистів,
І вмить я став тверезий,—
Ех, Україно ти моя,
Коли заблиснеш лезом?

Коли покотяться полків
Червоні ешалони,
Залізним походом підуть
На Прикарпатські гони?

Ех, Україно ти моя,
Ще рано на дозвілля,
Стирчить ще шляхта над Збручем,
Неначе гостре кілля.

З А К Л И К.

Геть, недоречні, облудні маски,
На світло злови й зlodійства скази;—
Не нам зносити довше образи,
Не нам в опришків прохати ласки.

Серце бунтує: Заліза! крові!
Сідлайте коні, зводьте гармати!
Пора „вельможних“ вигнати з хати,
Пора ганебні зірвати скови.

Хай в слід нам кличуть: Орда! Варвари!
Тавро найгірше: рабство й покора;
Найбільш дошкульна тюремна змора,
Найболючіші—кнутів удари.

Найбільш безглузді словесні звади.
Хай нас розсудять кріси, гармати,
Словом не вигнать злочинців з хати,
Не понівечить їхньої влади.

КАСКАДИ ВАШИХ СЛІВ...

Каскади ваших слів — брилянтове намисто,
Яскравий смолоскип бурхливого надхнення;
І, слухаючи вас, нестримно й урочисто
Щось рветься із душі, чому немає ймення.

В безодню котиться страшне, безглузде
„вчора“,
Досяжною стає омріяна майбутність,
Чарує тонкістю тендітного узору,
І віру збуджує в незмірену могутність.

О, якби ці слова та не були словами,
Що наче сонця блиск на пліснявім болоті,
Коли-б вони були содомськими вогнями,
Чи топором ясным на чорнім ешафоті!

КВАЗІРЕВОЛЮЦІОНЕРАМ.

Чужі для вас страждання революції,
Страхіття голоду та пошестів Содом;
Вас шарпали хіба що резолюції
Із оперних естрад, за кованим столом.

З газет лише ви знали, що далеко, в полі,
Червоні армії ідуть на певну смерть,
І ви сплітали їм словесні ореоли,
Міркуючи тихцем: Ану-ж все шкереберть?

Вони погинули, давно кістки їх тліють;
Та гетьте розмисли,—джерела зайвих мук,
Було так і буде:—один оре і сіє
А другий пожина—не звівши навіть рук.

ДВИЖІЛИ ПЛОДОМ ВІКОВІ ЗАГОНИ...

Движіли плодом вікові загони...
Яка ти щедра—тисячлітня ниво!
І вийшло в поле косарів мільйони,
На небувале, на багате жниво.

Як в ройовицю запопадні бджоли,
Загомоніли, забреніли коси;
Важка напруга збороздила чола,
Взялось завзяття, безприкладне досі.

Густі покоси застелили ниву...
Тисячоліття будуть споминати
Кісьбу уперту, радісно-жахливу,
Що впень косила—панство і палати.

ЩЕ СНИТЬСЯ...

Ще сниться: Море, корабель...
Навала грізних бур,
Відважний, гордий екіпаж
І пащі амбразур.
Багато нас було в гурті?
Чи полк, чи легіон?
Ніхто не лічив, не питав,
Ми плили, мов крізь сон.
Усі ми тільки в далечінь
Вдивлялися імлісту,—
Не все одно, чи був курінь
Один, чи тисяч триста?
Хоч рев важких гармат
Глушив нас раз-у-раз,
Ми чули завше й скрізь,
Мільйонних уст наказ,
І знали ми одно:
Вся міць ворожих сил
Не кине корабель
На дно огненних хвиль;
Безодня не ковтне
Довірений вантаж,
Хоч згине до ноги—
Весь екіпаж.

НЕ СОН, НЕ СПОМИН ЛЕГЕНДАРНИЙ...

Не сон, не спомин легендарний,
Встає над зораним степом:
Густі фаланги дужих армій
У бій кидаються притьмом.

Не мають прапори шовкові,
Не сліпить гострий блиск шабель,
Скажені гидри стоголові
Завихрилися в карусель.

Шумить на Дін тайга Сибіру,
Толочить степ Кавказ, Урал;
До ледяних пустель Паміру
Дніпро дев'ятий пінить вал.

Ворожих первенів стихії
Піднялись з лона тисячлїть,
І перестрілись суховієм—
На перехресті двох орбіт.

НАЛІТАЛИ ГРОМОВИЦІ...

Налітали громовиці, градобої,
Вили борвії скажені з краю в край...
Перестрілись невблаганно: смерть, одчай—
Над безоднею темряви вікової.

Корнем верх, під стінку, геть з дороги,
Все, що струхнуло, давно віджило вік;
По землі новий ступає чоловік,
Час гряде—наваг і перемоги.

Простеляйтеся дороги міжпланетні,
Сяйте зорі, грайте сурми дальніх сфер!
Лютий бог рабства й покори—він умер,
Серед гроз під вибухи ракетні.

II

НЕВТРАЛЬНИЙ.

Настрій в мене ідеальний—
Я мов камінь став нейтральний,
У повітрі десь завис;
Ні на ліво, ні на право,
Тут болюче, там діймаво,
Тільки чую: Хитрий лис!

Громадяне! будьмо щирі,
В цім скаженім вихрі-вирі,
Чи не глупість це страшна:—
Пхати пальці межі двері,
Битись, хоч-би на папері,
Лізти в бочку, що без дна?

Ні, я став би навіть бісом,
А не то, що хитрим лисом,
Щоб істор'ї не творить;
Щоб не бачить варіяцій,

Комбінацій, махінацій,
Від яких кругом кишить.

Я усівся-б на Монблані,
Поманджав на світа грані,
Та і там мене знайдуть,
Та і там є бомбомети,
І анкети і поети,
І тому—ні верть ні круть.

Хоч вдавайся у розпуку,
Але я придумав штуку,
І під гамір, рейвах, крик,
Я фантомом став розвійним,
Безпрограмним, безпартійним,
І байдужим, як патик.

З ґрунту я перемінився,
Наче вдруге народився,
З потойбічності приплив,
І те все, що було вчора—
Опустошена комора,
Казковий один мотив.

Всюди пекло, стогнуть, плачуть,
Проклинають скрізь, собачуть,
Аж дріжить земна кора,
А для мене скрізь гармонія,
Апогей життя й агонія,
Тільки світла й тіни гра.

Все це збулось так легенько,
Незавважно й потихенько,
Мов не сталося жодних змін,
Наче все на своєму місці,
Як за років тисяч двісті,
Коли ріс цукровий хрін.

ЗА СТИНОЮ.

Хоч тікай на вулицю з кімнати...
У сусідки справжній тарарам;
Зранку там працює завзятоще
Більш десятка дожовтневих дам.

Вже кінець, капут радянській владі;
Рвуть, шматують на дрібні шматки,
Безсердечно та безцеремонно
Тягнуть жили, дроблять кісточки.

Безприкладно, вміло, впрост майстерно;
Ні, життя на місці не стоїть,
Із часів Лойоли й Торквемади,
Здоровенно розвинувся світ.

Аж до того, що тендітні пальці,
Що приймали тільки манікюр,
Замінились на зубаті вальці,
І здирають по сімнадцять шкур.

Жах, терор, якого не бувало!
І фантазія завихрилась, горить:
За стіною застінок кривавий,
Ах! прожити-б ще одну хоч мить.

ПРИТОН.

Убити пса, чи чоловіка—
Не все одно?
З шинку гармідер, мов шуліка,
В брудне вікно.

І чоловічий і жіночий
Нахабний сміх;
Усе склубочилось, мов клоччя,
Зібгане в міх.

Схрестилися усі дороги
І хижий люд,
Крізь нетри вбивства і тривоги,
Зібрався тут.

І п'яний гамір, мов шуліка,
В брудне вікно;
Убити пса, чи чоловіка,—
Не все одно?..

ТРАКТОР.

Покарбувавши шлях залізними зубами,
Вкотився звільна він на лоно десятин,
Роз'єднаних з віків ворожими межами,
І жалісно заляк розкошлатий полин.

Конята на шляху стоять, прядуть ухами,
Кривавим потом дхне від їх зболілих
спин,
Періщених весь вік жорстоко батогами,
Покритих струпами між довгих волосин.

Навколо трактора народ з кількох громад,
І діти й дідусі не всиділи в селі,
Цікавить їх (ще й як!) Фордзон і влада
Рад.

Стоять гуртом, мовчать, а віл залізний
оре,
Немов проковтує за пластом пласт землі,
І стеле чорних скиб ряднище неозоре.

НЕДАВНО ЩЕ ЖИЛИ...

Недавно ще жили між нами дивні люди,
Якоїсь хижої, неситої породи,
І ми були для них не більш як ботокуди,
Що їм призначено всі злидні та невзгоди.

Їх одяг завжди був зразком нової моди,
Квітки та ордени прикрашували груди,
Досяжні їм були всі розкоші й вигоди,
І вся підступна міць ученої облуди.

Самиці залюбки плекали срібний сміх,
Обточені слова і жести вередливі,
А самці скаржились на брак нових утіх.

Аж ніччю загули вітри огненногриві,
Пробігли по землі із грюкотом гармат—
І вимели усіх із замків і з палат.

ДРИЖИТЬ ОЛІМП.

Гартованих рамен ритмичні, гострі корчі,
Симфонія гудків і махових коліс,
Хвилясте полум'я між димових завіс,
Удари молотів дзвінкі, доцільно-творчі.

Тужавіють в огні титанів легіони,
Дрижить Олімп і з рук розлючених богів.
За громом грім паде між бунтівних голів,
Та не лякає він і підлітків загони.

Зі свистом на устах (прихований запас)
Вони вичікують на бойовий азарт,
Щоб кинутись вперед, як справжній
авангард.

Щоб виручить батьків у слухний, добрий
час,
І бурним натиском, ще непочатих сил,
Останки ворогів розвіяти, як пил.

ВЕЧІР.

Похмурий ряд фабричних мурів,
(Бетонні форти вздовж кордону)
Над ними прапори червоні
Несуть привіт далекій бурі.

Грядуть бої, гудуть сигнали...
Вщухає гул в цегельних трюмах,
Огнений спис — бездомні думи
Пронизують вечірні далі.

З-за обрію електро-лави...
По рейках мрій літа й століття, —
Згасає день, сукате віття
Гойдає тихо сонні гави.

РОЗКОТИСТІ, ЗГУЧНІ СИГНАЛИ...

Розкотисті, згучні сигнали...
Вщухає грюкіт фабричний,
Обезлюднілі квартали
Скипають гомоном зичним.

Вщухає грюкіт фабричний,
Людніють сквери й майдани,
Скипають гомоном зичним
Далекі, зоряні плани.

Людніють сквери й майдани...
Під „страсні“ згуки шарманки
Далекі, зоряні плани,
Тчуть фантастичні серпанки...

Під „страсні“ згуки шарманки
Шепчуть закохані пари;
Тчуть фантастичні серпанки...
Б'ють невсипущі дзигари.

Шепчуть закохані пари...
Розкотисті згучні сигнали
Б'ють невсипущі дзигари
В обезлюднілі квартали.

ДЗВОНИ.

В цегляних, золотoverхих вежах,
До недавна ще бадьорі дзвони
Снять про пишні золоті ікони,
Що десь тонуть в голубих безмежжях.

Снять, що бачуть власні похорони...
На широкім, запустілім сквері,
На замки скрізь—непривітні двері,
Скрізь холодні мури і колони.

Піп у м'ятих, полинялих ризах,
В-ніс бурмоче поминальні співи;
Безнадійно-жалібні мотиви
Гомонять по бруку, по карнизах.

Дивні сни, важкі, неначе скелі,—
Вулицями-ж повні квітів таксі
Котяться простісінько до Заг'ів,
Жвавим людом всипані панелі.

Як смола в кітлі клекоче місто,
Мече бризьки на захмарні гони;
Непробудно сплять забуті дзвони,
Нижуть тупо чорних снів намисто.

ІДУТЬ ЛІТА...

Ідуть літа... що раз лункіше
Пісні юнацьких поколінь:
І тільки ще на цвинтарищі
Минулих днів холодна тінь.

І тільки серед сонних мурів
Старих церков і синагог
Хрупкі, погорблені фігури
Покірний шепчуть монолог.

Вони—мандрівники злощасні
На кораблі, що йде на дно,
А душі їх—лампадне масло,
Що вигоріло вже давно.

ПЛИВЕМ, ПЛИВЕМ...

Пливем, пливем на світа грані,
З жахних, ненавидних пустель,
Верстаємо шляхи незнані,
По безбережнім океані,
Проміж підводних гострих скель.

Рука на кермі,—око в даль,
Пружинна криця—кожний нерв.
Думки ясніші за кришталь,
Читкі й мінливі, як опаль,
Нас не гризе зневіри черв.

На шлях нам світять зорі, зорі,
Віків майбутніх вабить чар,
Хай у безмежному просторі
Ми тільки пил на метеорі,
Громами разить наш удар.

Пливе́м, пливе́м... залі́зний стрі́й,
Хто впа́в, хто зради́в, зруши́в ла́д,
А решта́ йде́ на перебі́й,
Іде́ з поту́гою сти́хій,
І не о́берне́ться наза́д.

НЕ ЗАБУВАЙТЕ!

Не забувайте! наш день
Вагітний невиданим плодом,
І що йому ваших пісень
Барвисті, дзвінки хороводи?

Наш день—перевтілений міт,
Борвій демоничної зваги,
Поема електро-орбіт,
І мука нелюдської згаги.

Нехай солов'їний ваш спів,
Хай дзвонить найвищим мажором,
При зустрічі світлих віків
Він кане, як капля, у море.

III

БЕСКИДИ РОЗКИДАНО СТАЛІ...

Бескиди розкидано сталі,
Набито м'ясива й кісток,—
Ще й досі задимлені далі
І кров'ю чорніє пісок.

Ще й досі невпевнені стопи,
Криваві ввижаються сні,
Немов подагричну Європу
Печуть на повільнім огні.

Вона-ж нарум'янила щоки,
Розкрила скривавлений рот,
І дикі вистрибує скоки—
Якийсь божевільний фокс-трот.

УЩУХЛИ ЗГУКИ УВЕРТЮРИ...

Ущухли згуки увертюри...
А може був це третій акт?
Ще тільки відгуки похмурі,
Як дальній рокіт катаракт!

Вразним більмом німа завіса,
У серці безліч сподівань,
Коли-ж відслониться, до біса?
Хрипить стотисячний горлань.

Мовчіть! мовчіть! Ось, ось гармати
Зметуть завіс фальшивий мур,
І в наступ кинуться бригади—
Від Темзи по Амур.

В КАФЕ.

Теплий, розніжений гам...
Стабілізується франк;
З патосом пінить шампан,
Сріблом з естради дискант.

Не долітає сюди
Докірний милиців грюк;
Не плачуть більма брудні
На голі обрубки рук.

Хто за отчизну страждав
В тяжкий для неї момент,
Той нагороду вже взяв—
На Марні стоїть монумент!

МЕТРОПОЛІЯ.

Потоки світла ллють вітрини,
Солодку млість струїть Джаз-банд;
Палкий, муштрований мустанг,
Хвилює ніч вакхічним ритмом.

Неугомонні, стрійні маси...
Якісь химерні кораблі
Пливуть в золоченім руслі,
Бурлять всіх пристрастів екстази.

І звідусіль огнем вікон
Свердлять бетонні хмародери,
Невгавний гам п'яних містерій,
Над жертвою—„Домініон“.

ДАВНО КОВТНУЛИ ВЖЕ ПРИТОНИ..

Давно ковтнули вже притони
Наспих захоплені карати;
Зубатий вал—життя закони,
А ще-б хотілось панувати.

Тимчасом топчуть тротуари
По многолюдних Метрополях,
І безконечні зводять свари
По всіх кафе і мюзик-холлах.

І продають, на гурт і в роздріб,
Отчизну Русь аж до Аляски,
Як м'ясники гнилу утробу,
І ждуть на чергове—фіяско.

МУЗИКА СТИХЛА...

Музика стихла...
Піднявся апаш:
Я знаю хто ти,
Чужинче,—ти наш!

Не скрие тебе
Чепурний фасон,
Ні чорне пенсне,
Ні світський бонтон.

Можливо ти граф,
Ба навіть і князь,
Та граф чи не граф,
Між нами є звязь.

Отчизна наша—
Шантан і притон.
Знай честь апаша!
Віскі! гарсон!

ІСТОРІЯ МЧИТЬСЯ...

Історія мчиться як скажена...
Гарсон! жвавіше став шампана!
Читав ти ноту Чемберлена?
Кінець! пора гукнуть: Осанна!

Ще місяць-два і, наче в казці,—
Степи, ліси, заводи й шахти,
І над Збручем і на Алясці—
Торги, концесії, контракти.

Ще місяць-два і всі столи тут
Банкнотами на фут засію.
Більшовикам капут,—не писнуть,
Джон Буль прекрасно це зуміє.

Ти чув про Дін, про Волгу, Лену,
Про ледяні верхи Паміру?
Стоп! Стоп! (я наче з Чемберленом
Завів балачку, чи з банкіром).

Чого стоїш, стара гітаро,
Звідкіль оця ехидна міна?
Я князь Собакін із Самари!
Шампанське! Устриць! Гей! (Скатіна!).

ЧЕРГОВА ЗУСТРІЧ.

В паризькому шантані
Безпечний гамір, гам,
На скрипках рвуться струни
Від ласкотливих гам.

Бурчать баци бундючно,
Зривається фагот,
Блищать штучні брильянти
На зачісках кокот.

Сьогодні тут їх мало,
Не більш десятків два,
А решта все — княгині,
Що вигнала Москва.

А решта—генерали,
Гофмейстри і князі,
Що з над Неви втікали,
Розбилися в грозі.

У всіх іще і нині
Кублиться в серці гад:
О ти, Москво кабацька,
Похмурий Ленінград!

Дванадцята година...
Новий з'явився рік,
І раптом сам собою
Стих гамору потік.

Встає одна княгиня,
Бере до рук кришталь,
Уста—гранати Криму,
В очах—холодна сталь.

„За вас, великий княже,
Підношу цей пугар,
Хай згине цього року
Останній комунар!

Кремля камінні башти
І подлий Ленінград,
Хай вам під ноги впадуть
І згине влада рад!“

„Гурра! гурра!“ Музики—
Тромбон, кларнет, фагот;
Насмішлива гримаса
Кокоткам кривить рот.

Отак вони вітають
Уже який то рік?
А час що раз то далі
Уносить цих шулік.

ЕДЕМ.

Монокль, нове авто, шампан, рої кокот,
Шамбр-сепаре, квітки, м'які фотелі,
Гаванни аромат, слизький, нудний бо-мо,
Розбещених субрет безглузді трелі.

На місті теж услужні менестрелі,
Хай весь робочий люд ведуть на ешафот,
Їм перш за все: канцони, ритурунелі,
Дзвінка, глибока рима, карміновий рот.

Утончена гульня від вечора до рана...
Ні тіні відгуку страшних, кривавих чвар,
Ні спомину борні, мозольного життя.

Як казковий Едем! а хмурий Комунар
Горлає на весь світ, що краща єсть мета,
Крім музики і карт, шампанського й канкана.

О, СКІЛЬКИ ВАС...

О, скільки вас по всьому суходолі
Ховають мури і залізні ґрати;
Де глянь, там хмурі та жорстокі чати
Сліпма виконують собачі ролі.

Хитлява тінь—тіла безкровні, кволі,
Одні останки дикої розтрати,
Та скрізь услужні, впевнені Пілати
Вмивають руки: „Це не в нашій волі.“

Привіт вам лицарі високих, гордих дум!
Огонь нових світів, з безодні ваших віч,
Нас палить відблиском останніх мест-
них січ,

І кане у серця, під повсякденний шум,
Як метеорів дощ,—і так із віку в вік...
На мить іще не зсяк жорстоких кривд
потік.

ДАЛЕКА ІНДІЄ!..

Далека Індіє! Країно чарів, снів,
Країно величі і дивного упадку;
Заглянути-б в серця твоїх доньок, синів,
Знайти-б єднаючу світи далекі кладку.

Тілак, аскет Ганді, Робіндронат Тагор,
Бамбукові гаї, дрімучі хвилі Гангу,
Захмарність Гімалай, пантер і тигрів хор,
В одбій важких гармат—удари буме-
рангу.

В гранітних сумерках затінених пагод,
Вагітні досвідом віки й тисячоліття;
Як золотий пісок між Гангових болот,
Серця у лещатах неволі й лихоліття.

Далека Індіє! Країно чарів, снів.
Така близька мені і рідна серцю мому,
Коли затрусить світ твій визвольний
мотив?
Я віру в геній твій і міць ще невідому.

ЗАКУРИВСЯ КИТАЙ...

Як Везув закурився Китай...
Протер очі замучений кулі:
Скрізь ворожих грабіжницьких зграй
Чорні біржі—і свиснули кулі.

Зуби вишкірив лорд-мільярдер:
„Капітал ще боротись зуміє.
О проклятий сто раз ЕСЕСЕР!
Це його більшовицькі затії!“

Чорт взяв спокій, повагу, бон-тон,
Гарячкують фунти та долари;
Парламент, як апашів притон,
На кордонах—криваві примари.

Згорбив спину старий океан...
В темних трюмах і танки і гази;
Комінтерн—непохитний Мон-Блан—
Вірить твердо в працюючі маси.

ЧЕРВОНИЙ МАРШ.

Із півдня на північ—кордони
Залізним, тугим ланцюгом...
І стогін і зойк і прокльони,
Над Сяном, над Бугом, Дністром...
То шляхта в смертельній тривозі
Напнула кордонів ланцюг,
То брат, на тюремній берлозі
Конає від панських наруг.

І де не заглянеш по світі:
В Європі, в Америці—скрізь—
Банкірів ті щупальці й сіті
Полощуться ріками сліз.
Куди не заглянеш, там все ще
Готується в бій їх сім'я,
І листом трепети трепеще
На згадку останнього дня.

О, будуть бої ще жахливі,
На суші, на морі, між хмар,
Всі землі, всі води бурхливі
Огорне повстання пожар.

Сплетуться в одне невгомонні
Змагання гартованих рук,
Розбудяться сили несконні,
І громом ударить п'ястук.

І наша буде перемога—
Не збореш мільйонних рядів!
В нас ясна і проста дорога,
А в серці—невблаганний гнів.
О, будуть ще дні божевільні,
Скупається в крові земля,
І стануть розковані, вільні,
Навіки—заводи й рілля.

IV

НОВИХ ПІСЕНЬ МАЖОРНИЙ ДЗВІН...

Нових пісень мажорний дзвін
Похміллям рине в наше серце,
Що, мов пощіляне відерце,
Між цямринням трухлявих стін.

Тривожні меві—линуть дні,
Односять радости й печалі,
А ми, впокорені Дедалі,
Холодим наших ран огні.

Та хай наш мізк—болюча грань,
Нехай розбиті ноги й руки,
Нам марились щасливі луки,
Мела нас хуга поривань!

ПО НЕСХОДИМИХ РАДІСНИХ ПОЛЯХ...

По несходимих радісних полях
Водили нас бої кровопролитні,
І танули в гартованих руках
Ворожих сил потуги монолітні.

Скалили мозок клином блискавиць
Шалених дум і пристрастів алмази,
Ущерть поїв з незайманих криниць
Палкий напій офірности й екстазу.

Горіли ми і догоріли вкрай...
За сильні нам подавано напої,
І нині вже не побороти зграй
Буденщини—мозольної, дрібної.

ВЧОРА—НЕНАВИСНИЙ ГНІТ...

Вчора—ненависний гніт.
Майбуття—мрії, примари,
Та серце наше—граніт,
А наші думи—пожари.

Глухо видзвонює шлях
Офір мільйонних кістками;
Вістун наш—радість і жах,
Що палять душі вогнями.

І не дрижала-б рука
Зірвати гору динаміту,
Щоб, мов огненна ріка,
Земля понеслась по світу.

КИПИТЬ БОРНЯ...

Кипить борня і дальні покоління
Не спочиватимуть, і протягом століть
Не уменшиться радісне тяжіння
Запалювать змагань оновлюючий світ.

Та інша вже борцям світитиме мета,
Не ті, що нині, гратимуть літаври,
Другі кличі займуть і серце і уста
І чола інші вже спов'ють, отінять лаври.

Нові джерела битимуть утіх,
Не той вже плач буде, не той і сміх,
Незнані нам мелодії заграють.

А нас, а нас заледве чи згадають...
Це тільки ми, за нашого безсилля,
У храм віків ідем на богомілля.

ЩАСЛИВИЙ, ХТО УСІМ ПОКІРНО Б'Є ПОКЛОНИ.

Щасливий, хто усім покiрно б'є поклони,
Кого звеселює шампан чи самогон,
Хто поважати звик накази всі й закони,
Кому святиною запльований притон.

Не спинять ніг його і сторожкі кордони,
Не забере ніхто в безпросвітний полон,
Руладами пісень продзвонять плач, про-
кльони,
Покотяться до ніг разками стиглих грон.

Та є майдрівники самотні й мовчазні;
Проклятi парости зростають в їх серцях,
І дико мучать їх незбагнені вогні.

Вони, мов без мети, проверстують свій шлях,
А земний глоб для них—убогий мавзолей,
Знівечених зусиль, невітлених ідей.

НЕ РАЗ ПРИХОДИШ ТИ ДО МЕНЕ...

Не раз приходиш ти до мене
В шовковому манто, в перуці,
І завжди я вітаюсь чемно,
І кожний раз—цілую руці.

Годинами ведем розмову
Удвох, добірними словами,
На теми строго салонів
Освячені давно віками.

Теперішність тобі жахлива,
Всі ці гудки і небоскреби,
І радощів правдиві дива
Вбачаєш тільки ще на небі.

Уважно слухаю новини:
Що вечоріє вже на світі,
Що в безвість канули години,
Коли то всі бували ситі.

Що нині котиться додолу
Людства розбита таратайка,
І всі фаланги Комсомолу
Її не стримають: „Це байка!“

Ти цього певна, я-ж галантно,
Замовчую свої вагання,
Підтвержую все акуратно,
Цінуючи твої пізнання.

Я не сміюся навіть стиха
Із забобонів твого віку;
У мене їх також до лиха,
Можливо навіть, що й без ліку.

І як відходиш ти від мене,
Без слів, в затаєній розпуці,
Я кожен раз прощаюсь чемно,
Як джентельмен—цілую руці.

І тільки згодом споминаю,
Що менше-більше років триста

Із того часу вже минає,
Як ти ждала на Антихриста.

Як смакувала „боже тіло“,
Міняла сукні і фризурю,
Поволі морщилась, жовтіла,
І з кріпаків—здирала шкіру.

МЕФІСТО.

Зі сторінок старих, пожовклих фоліантів,
Із потускнілих фресок голосних митців,
Під таємничу гру заржавілих курантів,
Ти нам являєшся, маро минулих днів.

Мов кавалер, найперший франт між
франтів,
Ні сліду на тобі пекельницьких вогнів,
Одна магічна гра рубінів і брильянтів,
І демоничний чар улесливих півслів.

І, наче у казках примхливий мільярдер,
Ти обіцяєш нам дари земних корон,
І сам покірливо нам віддаєш поклони,

Та в мент, коли душа втікає з-під ребер,
І ми навпохапки шукаємо заслон,
Галантно шепчеш нам: Це ж тільки за-
бобони!

ЯК КОРЧИТЬСЯ ЗЕМЛЯ!

Як корчиться земля! Невпинно, з дня на
днину,
Зближаються все більш моря і суходоли,
Прозорими стають туманні ореоли,
Що повертали в міт незвідану чужину.

Зникає далечінь, знижаються всі гори,
Немає островів, ні вод іще незнаних;
Куди-ж діватись вам, Печорини і Глани,
Куди вже вам пливти, палкі конкістадори?

Нема печер, що в них ховалися-б кобольди,
Проходить світло скрізь, немов вода крізь
сито;
На біржах крутяться і Фавсти і Гарольди.

Цікавить їх найбільш дисконто, курс
і мито,
А Токіо, Мельбурн, Париж, Нью-Йорк,
Лондон,
Це тільки номери гостинниці—Мамон!

МІЖ СВОЇМИ.

За одним столом поети
І художники—будь ласка!
В кожного своя кебета
І своя (звичайно)—маска.

Але всі такі сердечні,
Всі коректні до зануди,
І вибачливі й безпечні,
Начеб-то не прості люди.

Кожен майстер свого діла,
Ні один не вразить серця,
Щоб не виплеснуть уміло
Вперше меду з пів відерця.

А спихаючи в канаву
Один одного без жалю,

Роблять так, немов для слави
Прокладають магістралю.

А зачухне хто в грязюці,
Не пройшовши й пів дороги,
Всі, немов найближчі друзі,
Деклямують—некрологи.

ПОЕТ ЗІ СТАЖЕМ.

Геть! розсуньтесь добрі люде,
Бачите, що більш трьох пудів
В мене повістів, поем,
А під чубом—тисяч тем!

Не аби-який вантаж,
Чверть-столітній в мене стаж,
З книг моїх, думок, ідей—
Хоч будуйте колізей.

Всіх своїм скорив я чаром,
Я що року ювіляром;
Скільки лаврів я зібрав!
Загатити можна-б став.

Не дивниця—я нівроку
Хоч на цаль росту що-року,

І, неначе дикий кінь,
Завтраві йду навздогін.

Нігтями, а то й зубами,
Все в нові втискаю рами;
Дням минулим—некролог,
Я поет—ідеолог!

Завжди я на горизонті,
Перший я на кожному фронті,
Хто-б істор'ї не творив—
Скрізь я пліт свій городив.

Всі журнали, всі газети
Бачили мої портрети,
І побачуть ще декрет,
Що народній я поет.

З М І С Т

I.

В тифозних, запліснявих мурах	7
Мітинг	8
Ми знали всі	9
Червоний сполох	11
Драні шинелі	12
Гранітний п'єдестал	13
Голум'я, вибухи, скрегіт	14
Повалились тисячлітні трони	15
Юних, світлих пісень	16
На зоряні шляхи!	17
І звідки цей огонь	18
Посеред чаду димних смуг	19
Голод	21
Мадам Арлова	23
Ех, Україно ти моя!	25
Заклик	28
Каскади ваших снів	29
Квазіреволюціонерам	30
Движіли плодом вікові загони	31
Ще сниться	32
Не сон, не спомин легендарний	33
Налітали громовиці	34

II.

Невтральний	37
За стіною	40
Притон	42
Попи	43
Трактор	44
Недавно ще жили	45
Дрижить Олімп	46
Вечір	47
Розкотисті, згучні сигнали	48
Дім відпочинку	50
Дзвони	51
Ідуть літа	53
Пливем, пливем	54
Не забувайте!	56

III.

Бескиди розкидано сталі	59
Ущухли згуки увертюри	60
В кафе	61
Метрополія	62
Давно ковгнули вже притони	63
Музика стихла	64
Історія мчитьсЯ	65
Чергова зустріч	67
Едем	70
Там, де капітал	71
О, скільки вас	72
Далека Індіє!	73
Закурився Китай	74
Червоний марш	75

к - р

IV.

Нових пісень мажорний дзвін	79
По несходимих радісних полях	80
Вчора—ненависний гніт	81
Кипить борня	82
Щасливий, хто усім покірно б'в поклони . . .	83
Не раз приходиш ти до мене	84
Мефісто	87
Як корчиться земля!	88
Між своїми	89
Поет зі стажем	91

НБ ПНУС

268269